

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 3, 2016

[Назад](#)

[Головна](#)

0 0 0 0 0 0 0 0

УДК 338.2

*С. І. Грицуленко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства та корпоративного управління,
Одеська національна академія зв'язку ім. О.С. Попова, м. Одеса*

ОЦІНКА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ГОСПОДАРСЬКОЇ СИСТЕМИ

*S. I. Grytsulenko,
candidate of economics, associated professor, associate professor of business economics and corporate management chair,
Odessa National Academy of Telecommunications named after O.S. Popov, Odessa*

ASSESSMENT OF INNOVATIVE ACTIVITIES AS INSTRUMENT OF INNOVATIVE POLICY OF ECONOMIC SYSTEM

У статті розглянуто сучасну методологію оцінки інноваційної діяльності з позиції доцільного застосування окремими суб'єктами економічної ієрархії у вирішенні завдань управління інноваційним розвитком. По результатах дослідження систематизовано ключові основи оцінки інноваційної діяльності у загальній моделі її проведення в якості інструменту прийняття економічно обгрунтованих рішень інноваційної політики господарської системи інноваційного типу розвитку.

In the article of the analysis methodology to assess the subjects of innovation, conclusions about the acceptability of modern evaluation for practical application at different levels of the economy, based on the objective function. Systematized key foundations and principles of assessment of innovation in the overall model of conduct as a tool for decision-making economically sound innovation policy economic system innovation type of development.

Ключові слова: господарська система, інноваційна діяльність, інноваційна політика, інноваційний процес, інноваційний тип розвитку, модель проведення оцінки, процес оцінки, система оцінки.

Keywords: economic system, innovative activity, innovative policy, innovative process, innovational type of development, model of realization of estimation, process of estimation, system of estimation.

Постановка проблеми. Вхідження динамічно змінюваного світу у нову фазу свого розвитку супроводжується зростанням нових технологій, появою нових секторів економіки, заснованих на нових технологічних можливостях, використаням інновацій в якості пріоритетних факторів переведення будь-якої господарської системи на інноваційний тип розвитку, в цілому спрямований на прискорене економічне зростання через підвищення конкурентоспроможності. У таких умовах необхідність інтенсифікації темпів реалізації інноваційної моделі розвитку національної економіки через здійснення інноваційної діяльності (ІД) на основі раціональної інноваційної політики по всіх її рівнях стає безальтернативним інструментом виведення країни на якісно новий тип економічного розвитку. Укоріненням інструментом інноваційної політики є оцінка ІД, що представляє значний інтерес для вчених і практиків в якості вихідного етапу по відношенню до аналізу її основного етапу, що передувє прийняттю управлінських рішень. Стає очевидним актуальність питання системного підходу до аналізу ІД з використанням адекватного завданням управління інноваційним розвитком інструментарію оцінки, здійсненої окремими суб'єктами на різних рівнях економічної ієрархії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань особливостей здійснення і проведення оцінки ІД присвячено роботи багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених, серед яких: А. Амоша, О. Бутнік-Сіверський, В. Гець, Н. Гончарова, І. Федулова, П. Завлін, В. Мединський, Р. Фатхутдінов, Т. Штерцер, А. Андерсон, І. Нонака та інші. Сучасною наукою розроблено різноманітні методи оцінки ІД, але єдиного підходу до неї на сьогодні немає, що зумовлене, зокрема, функціональною специфікою науки та інновацій. Проте, більшість фахівців проведення оцінки ІД визнано доцільним для вирішення практичних завдань управління інноваційним розвитком її суб'єктів через системний аналіз, спрямований на раціоналізацію процесу прийняття рішень, що й обумовило мету даного дослідження.

Метою статті є дослідження сучасної методології оцінки ІД з позиції доцільності застосування окремими суб'єктами економічної ієрархії у вирішенні завдань управління для систематизації ключових основ у загальній моделі проведення в якості інструменту прийняття економічно обгрунтованих рішень інноваційної політики господарської системи інноваційного типу розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах економіка господарюючих суб'єктів України зазнає серйозних труднощів. Нестабільність політико-економічної ситуації позначилася і на інноваційній сфері, що зумовлює необхідність системного аналізу процесу здійснення ІД, «...процедури і методи якого націлені на висунення альтернативних варіантів вирішення завдань управління, виявлення масштабів невизначеності по кожному з варіантів і зіставлення варіантів по тих або інших критеріях ефективності» [1]. Ключовим інструментом системного аналізу є оцінка ІД, а результати виступають базою для підготовки і обгрунтування рішень інноваційної політики у розробці і реалізації інноваційної стратегії розвитку окремих її суб'єктів.

Проблема оцінки ІД привертає постійну увагу вчених-економістів і керівників-практиків, оскільки лише прискорений розвиток інноваційних процесів, що базується на ефективному використанні науково-технічного потенціалу, є визначальним чинником економічного зростання країни. Сьогодні існує значна кількість наукових робіт, методичних вказівок і рекомендацій з оцінки ІД для застосування на державному, галузевому, регіональному і корпоративному рівнях. Незважаючи на переваги, недоліки і різні сфери застосування існуючих методичних підходів, загально визнаним є вплив оцінки на управління інноваційними процесами, що й визначає доцільність подальшого дослідження у даному напрямі, творчого підходу до нього.

Детальний аналіз наукових джерел з проблеми дослідження [2-10] дозволяє узагальнити основні положення оцінки ІД і дійти певних висновків про доцільність застосування сучасної методології окремими суб'єктами економічної ієрархії у вирішенні завдань управління інноваційним розвитком.

Так, серед існуючих на сьогодні методів оцінки ІД, на наш погляд, можна виділити чотири основні групи:

1. Методи ресурсного підходу до оцінки ІД і, відповідно, до формування системи критеріїв і показників, основою якого є припущення про прямий зв'язок між наявними ресурсами і досягнутими результатами. Проте дане припущення не відповідає специфіці науково-технічної системи, відмінної від матеріального виробництва [2], тому даний підхід є доцільним у разі оцінки можливостей реалізації ІД.

2. Методи діяльнісного підходу до оцінки ІД, в рамках якого вважається, що науково-технічний потенціал проявляється у розвитку суспільства – різноманітного процесу, який охоплює наукову, виробничо-економічну і соціальну сфери, що і знаходить своє відображення у відповідній системі критеріїв і показників [2]. Разом з тим, кореляція між витратами і результатами науково-технічної діяльності існує, що свідчить і про некоректність чисто діяльнісного підходу. У зв'язку з цим останній більшою мірою прийнятний для оцінки результатів ІД у вигляді нових наукових знань та їх практичного застосування в якості суспільного продукту.

3. Методи комбінованого підходу на основі урахування сукупності ресурсів і результатів ІД, як в частині створення нових наукових знань, так і практичного їх застосування, що проявляється у вигляді численних ефектів (наукових, технічних, соціальних, економічних та інших).

У практиці оцінки ресурсів і результатів ІД на основі зазначених методів використовують різні набори показників, виражені у натуральній, вартісній і похідній від них формах. В той час, як у процесі управління виробництвом значуще місце займають вартісні показники з їх перевагами щодо відображення його основної мети – ефективності, достатньої простоти у практичному застосуванні.

4. Методи економічного підходу із застосуванням вартісних показників оцінки ефективності ІД, представлені наступними групами [3-5]:

– оцінка ефективності ІД на основі системи показників, що відображають її кінцеві результати у вигляді інноваційного продукту. Тобто, йдеться про оцінку економічної ефективності використання результатів ІД з урахуванням усіх супутніх ефектів в інших сферах економіки, включаючи вартісні оцінки соціальних, екологічних та інших наслідків;

– оцінка ефективності ІД залежно від життєвого циклу інноваційних проектів на основі методів обґрунтування інвестиційних проектів і вартісних показників комерційної, бюджетної та економічної ефективності. Останні, визначені, як співвідношення витрат і результатів з урахуванням часу, ризиків, інших дисконтних факторів, є найбільш прийнятними для масштабних цілей оцінки, оскільки виходять за межі прямих фінансових інтересів учасників. Проте не дозволяють отримати вартісні оцінки таких видів ефективності ІД, як: наукова, соціальна, екологічна, що складно піддаються реальній оцінці, характеризуючись, як правило, якісними показниками.

Тобто, оцінка ефективності ІД з економічної точки зору має велике значення, але не відкриває всієї її сутності і не дозволяє здійснити як реально.

Отже, незважаючи на відсутність однозначного підходу до оцінки ІД, розглянуті вище методи, використовувані у сукупності із застосуванням багатокритеріальної системи показників, забезпечують комплексність її проведення, що з точки зору прийняття рішень дає можливість більш повно представити складові елементи вирішуваних науково-технічних проблем у процесі створення і впровадження інноваційного продукту. При цьому, на теперішній час існують певні труднощі з визначення всіх видів ефектів від впровадження інновацій, пов'язаних з їх якісною характеристикою.

Виходячи з того, що підхід до подальшої оцінки ІД визначається основною метою і цільовими установками проведення, досліджено доцільність застосування існуючої методології суб'єктами економічної ієрархії з позиції управління інноваційним розвитком.

Так, комплексна оцінка на основі методики розрахунку підсумкового індексу ІД [2], що об'єднує групи інтегральних і ряд окремих показників, перетворених у порівняльний вид, більшою мірою прийнятна для порівняльного аналізу і прогнозування тенденцій інноваційного розвитку суб'єктів мезо- і макrorівня, дозволяючи, при цьому, сформулювати лише базу для подальшого прийняття рішень по створенню зовнішніх умов господарювання і фінансової підтримки суб'єктів мікрорівня.

Тоді, як основне питання ефективного господарювання – оптимальний розподіл обмежених ресурсів, залишається невирішеним, що зумовлює зміщення акценту оцінки з кількісного визначення підсумкового індексу ІД на кількісну оцінку переважних варіантів управлінських рішень на окремих стадіях інноваційного процесу, які на практиці представляють собою самостійні сфери діяльності і мають власне коло задач і виконавців, власну специфіку організації, фінансування й управління. Тому на перший план виходить оцінка ІД суб'єктів мікрорівня на основі методів економічного обґрунтування рішень інноваційної політики з пріоритетною задачею підвищення рівня ефективності інноваційних процесів в частині стадій участі (науково-дослідна, виробнича), що характеризуються різними видами ефектів і цільовими критеріями. Така оцінка включає детальний розгляд, аналіз і відбір запропонованих інновацій для визначення вигоди, доцільності і можливості реалізації підприємством того чи іншого інноваційного проекту, виявлення всіх можливих ефектів і наслідків, що можуть виникнути при створенні і масовому використанні інновацій. При цьому, обґрунтовані з економічної точки зору результати оцінки ІД суб'єктів мікрорівня, зв'язуючи керуючу і керовану підсистему, виступають основою подальшого відпрацювання рішень вже в системі управління загальним інноваційним процесом, як інтеграційної єдності складових його стадій, для досягнення максимальної результативності при ефективному використанні ресурсів. Важливим моментом тут є формування відповідної системи оцінки ІД.

Формування системи оцінок окремого суб'єкта ІД пов'язане з певними особливостями, а саме: визначається видом його діяльності і спеціалізацією, цілями і використовуваною методологією; має загальні для всіх критерії оцінки і специфічні окремі, виражені в різних формах виміру; вибудовується залежно від рівня управління, виду вирішуваних завдань, узгодженості інтересів учасників інноваційного процесу.

Особливої уваги вимагає методологія оцінки ІД наукових організацій, що продукують і просувають інновації у виробничу сферу, інноваційні системи галузевого, регіонального і державного рівнів. У даному випадку оцінна система ІД, ув'язана зі стадіями інноваційного процесу, дозволяє у ході поетапної оцінки процесу трансформації науково-технічних результатів (інтелектуальної власності) у кінцевий інноваційний продукт, виявити можливості і сфери виникнення ефектів, провести на підставі визначених показників коректування/відсіву неперспективних інноваційних проектів, обґрунтувати найкращий з можливих варіантів обрання рішення. Доцільність багатокритеріального характеру оцінки ІД визначено, зокрема С. Дедковим [6]. Така оцінна система ІД вибудовується по ланках просування нововведення до споживача з виокремленням конкретного виду ефектів, оцінюваного по властивих лише йому критеріях і показниках, та отриманням відповідних оцінок (наукових, науково-технічних, соціальних, екологічних, економічних). Необхідність диференціації ефектів зумовлена їх різноманітним характером. Так, відмічає П.Н. Завлін у спільній з іншими вченими роботі [5, с. 385], витрати на наукові роботи по всіх стадіях циклу «дослідження – виробництво» визначити можна, що ж до результатів, то соціальний і економічний ефекти властиві усім їх видам, тоді як науковий – тільки стадіям фундаментальних і прикладних досліджень. Економічна оцінка різних видів ефектів наукових робіт можлива, але має потенційну, очікувану і фактичну форми, які відповідають конкретним стадіям циклу процесу створення нової техніки, нововведень [5, с. 386].

Крім того, інструменти і механізми реалізації оцінної системи наукових організацій повинні дозволяти оцінювати обґрунтованість теми запланованого дослідження, практичної цінності результатів її комерціалізації у конкретній сфері застосування, можливих споживачів і напрямів модифікації знань для розробки наукової продукції наступного рівня. Необхідна й ув'язка оцінної системи ІД з галузевим підприємництвом для актуалізації наукових зусиль. Як підкреслюють російські фахівці [7, 8], узагальнюючі показники ефективності наукових організацій повинні мати порівнянні оцінки з динамікою розвитку обслуговуваної галузі, характеризуючи не лише ділову активність останньої, але й виступаючи сигналом для розвитку наукового підприємництва по сформованих точках зростання.

Оцінна система ІД наукових організацій повинна враховувати і відмітні їх особливості від трудового типу підприємництва, що виробляє матеріальний продукт. Так, в умовах інформатизації та інтелектуалізації суспільства і економіки наукової організації, поряд з освітніми установами, інноваційними підприємствами, інфокомунікаційними компаніями, що виробляють через власні наукові дослідження і розробки явні і неявні знання (інноваційні ідеї, технології, винаходи, інші досягнення науки і техніки) у виді інтелектуального продукту, як результату творчої праці, складають суб'єктний кістяк інтелектуального підприємництва, про що зазначено, зокрема Ю. Перським [9]. Цільовим орієнтиром такого типу бізнесу є не стільки максимізація економічного прибутку, скільки – самовираження підприємця і суспільної користності продукту його праці, що відводить на другий план в системі оцінок ефективності ІД критерій прибутковості. Пріоритетності набуває задоволення додаткового чистого доходу для організації розширеного відтворення знань.

Актуальним є питання формування оцінної системи ІД і для підприємств, що концентрують зусилля на придбанні нових знань для налагодження інноваційного виробництва. Тут теж є доцільним її ув'язування з інноваційним процесом в частині таких стадій, як: організація нового виробництва; випуск нової продукції; організація сервісної підтримки нової продукції. Так, створення системи оцінок по окремих етапах просування товару на ринок дозволить визначити рівень взаємодії із споживачами власної інноваційної продукції для прийняття раціональних рішень.

Таким чином, отримані первинними господарюючими суб'єктами ІД на основі адекватних задачам ефективного управління інноваційним розвитком оцінних систем економічні оцінки результатів ІД (фактичні, прогнозовані), виступаючи підґрунтям інформаційного забезпечення інноваційної політики суб'єктів мезо- і макrorівнів, цілі яких більш глобальні, дозволять приймати економічно обґрунтовані рішення щодо реалізації і (чи) підтримки конкретних інноваційних проектів на мікрорівні.

Інтерес представляє і досвід східних країн з ринковою економікою щодо управління інноваціями. Так, на відміну від класичного підходу до стадій циклу «наукові дослідження – розробки – впровадження – виробництво», японський підхід до організації процесу створення і впровадження у виробництво нових знань

забезпечив компаніям переваги перед західними конкурентами за рахунок істотного випередження інтенсивності і швидкості інноваційного процесу. Відомий дослідник І. Нонака [10] відзначає необхідність проведення оцінки ефективності інноваційного процесу з позицій науково-технічних результатів і відповідності реальним потребам підприємства, укріплення його становища на ринку і потенційної конкурентоспроможності. При такому підході усі стадії циклу можуть йти паралельно, взаємно збагачуючись і підвищуючи рівень отримуваних на кожній з них результатів.

Загалом, ключова відмінність оцінної системи окремих суб'єктів полягає в тому, що ІД оцінюється не в цілому, як на мезо- і макрорівнях економіки, а в контексті розвитку стадій інноваційного процесу на основі багаторівневої і багатокритеріальної системи аналітичних показників для обґрунтування рішень інноваційної політики по всьому циклу їхньої розробки і реалізації. При цьому, спільним для них є функціональне навантаження алгоритму оцінки ІД, процес якої у сукупності визначається метою охоплення взаємопов'язаних стадій відтворювального циклу науково-технічного потенціалу (формування – реалізація – використання), а результати виступають базою для прийняття обґрунтованих рішень. Отже, отримані висновки дають підстави для розробки загальної моделі проведення оцінки ІД у складі відповідної системи.

До базових системних положень з досліджуваного питання зараховують наступні: забезпечення методичної спільності оцінки ІД через слідування принципам організації даного процесу; застосування методології оцінки адекватної її цілям; обґрунтування і відбір системи аналітичних критеріїв і показників, що забезпечує комплексну оцінку ІД і раціоналізацію процесу прийняття рішень. Зведення їх у єдину систему оцінки ІД передбачає наявність власних об'єкту і предмету та визначення цілеспрямованого алгоритму (моделі) проведення. Отже, як на нас, система оцінки ІД об'єднує наступні складові:

I. Об'єкт оцінки – процес здійснення ІД господарської системи.

II. Предмет оцінки – методологічний інструментарій оцінки ІД господарської системи у моделі її проведення.

III. Ключові принципи організації процесу оцінки ІД: 1) системність проведення через багатоплановість (на мікро-, мезо-, макрорівні) та багаторівневість (на стадіях інноваційного процесу, як сферах виникнення різних видів ефектів); 2) комплексність проведення через охоплення процесом оцінки, як ресурсів і результатів ІД, так і альтернативних рішень інноваційної політики; 3) отримання оцінки ІД через систему непрямих індикаторів, синтезуючих різні за змістом її властивості і прояви; 4) необхідність і достатність обраної системи оцінки, як для відображення її об'єкта через мінімальний, але репрезентативний набір факторів, так і порівняння альтернативних рішень та обрання найкращого з можливих.

IV. Загальна модель (алгоритм) проведення оцінки ІД (рис. 1):

1. Встановлення мети – комплексний аналіз ІД на основі методологічного інструментарію оцінки для економічного обґрунтування рішень інноваційної політики господарської системи інноваційного типу розвитку.

2. Визначення завдань – оцінка можливостей здійснення ІД; оцінка результатів ІД (досягнутих, прогнозованих); оцінка обґрунтованості прийняття рішень.

3. Обґрунтування і відбір системи критеріїв і показників оцінки ІД: 1) визначення змісту показників, найбільш впливових на можливості реалізації, процес і кінцевий результат ІД та прийняття відповідних критеріїв (інтегральних і підсумкового з обґрунтуванням правила їх отримання на основі окремих); 2) визначення змісту показників впливу на вибір обґрунтованих рішень та прийняття відповідних критеріїв; 3) зведення прийнятих критеріїв і показників у систему поетапної оцінки ІД у відповідному процесі.

4. Власне процес оцінки ІД і відповідні його етапам критерії: 4.1. Оцінка можливостей реалізації ІД (рівень ресурсного забезпечення ІД). 4.2. Оцінка досягнутих і прогнозованих результатів ІД (рівень результативності та ефектів ІД, рівень ефективності ІД). 4.3. Оцінка обґрунтованості прийняття рішень (рівень ефективності рішень, рівень оптимальності рішень), як порівняльна оцінка альтернатив для вибору кращого з можливих варіантів при досягненні поставленої мети в умовах розробки інноваційної політики, що не виключає можливості такої оцінки і після виконання рішень у ході її реалізації.

5. Узагальнення результатів оцінки ІД: 5.1. Порівняльний аналіз ІД та прогнозування тенденцій інноваційного розвитку. 5.2. Порівняльний аналіз альтернативних рішень інноваційної політики.

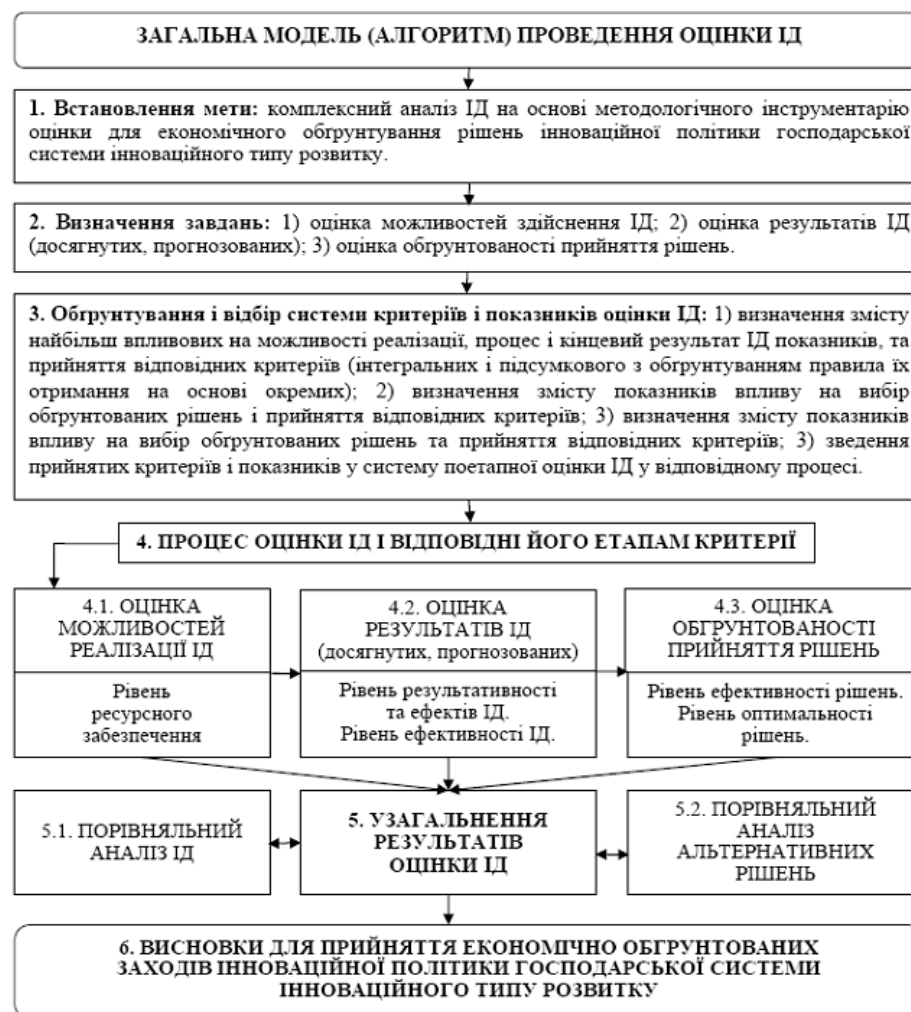

Рис. 1. Загальна модель (алгоритм) проведення оцінки ІД

6. Висновки для прийняття економічно обґрунтованих заходів інноваційної політики господарської системи, що за суттю та економічним змістом знаходять своє відображення у розробці стратегії інноваційної моделі розвитку.

Відтак, система оцінки ІД має власні об'єкт і предмет та функціонує, слідуючи ключовим принципам організації і моделі проведення. У своїй основі остання спирається на процес оцінки ІД, що за суттю і змістом являє собою послідовність цілеспрямованих дій на кількісне визначення ресурсів, результатів і альтернативних рішень для комплексного аналізу та обрання економічно обґрунтованих заходів у розробці і реалізації інноваційної політики господарської системи інноваційного типу розвитку.

Таким чином, системний погляд на оцінку дозволяє різним суб'єктам ІД приймати участь у даному процесі, отримуючи через власну модель її проведення необхідну для ефективного здійснення інноваційних процесів інформацію з метою досягнення максимально можливих ефектів інновацій, як складових загальногосподарського ефекту ІД. При цьому, особливість розробки такої моделі визначається специфікою діяльності окремого суб'єкту ІД та застосуванням адекватної цілям методології, інструменти якої у процесі оцінки можуть коректуватися.

Висновки. Визнання більшістю фахівців доцільності проведення оцінки для вирішення практичних завдань управління інноваційним розвитком суб'єктів ІД, зумовили необхідність отримання цілісного погляду на процес здійснення ІД через системний підхід до її оцінки. З урахування зазначеного, у ході дослідження узагальнено основні положення оцінки ІД і отримано певні висновки про доцільність застосування сучасної методології суб'єктами економічної ієрархії з позиції управління інноваційним розвитком, а саме:

1) сукупне використання методів ресурсного, діяльнісного й економічного підходів до оцінки ІД забезпечує комплексність її проведення, що з точки зору прийнятті рішень дозволяє диференціювати науково-технічні проблеми у процесі створення і впровадження інноваційного продукту;

2) комплексна оцінка ІД на основі методики розрахунку синтезуючого індексу більш прийнятна для порівняльного аналізу і прогнозування тенденцій інноваційного розвитку суб'єктів мезо- і макrorівня, оскільки її результати формують лише базу для подальшого прийняття рішень зі створення зовнішніх умов господарювання і фінансової підтримки суб'єктів мікрорівня;

3) тоді, як для оптимального розподілу ресурсів акцент комплексної оцінки ІД зміщується на кількісне визначення переважних варіантів управлінських рішень на стадіях інноваційного процесу, як самостійних сферах діяльності, дисфункція хоч однієї з яких ставить під сумнів результативність інноваційного процесу в цілому. Тому пріоритетності набуває оцінка ІД суб'єктів мікрорівня на основі методів економічного обґрунтування рішень інноваційної політики з ефективного здійснення інноваційних процесів в частині стадій участі, результати якої є основою подальшого відпрацювання рішень вже в системі управління загальним інноваційним процесом;

4) так, отримані первинними суб'єктами ІД на основі адекватних задач ефективним управлінням інноваційним розвитком оцінних систем економічної оцінки її результатів, виступаючи підґрунтям інформаційного забезпечення інноваційної політики суб'єктів мезо- і макrorівня з більш глобальними цілями, дозволяють приймати економічно обґрунтовані рішення щодо реалізації і (чи) підтримки конкретних інноваційних проектів на мікрорівні;

5) ключовою відмінністю оцінної системи суб'єктів ІД мікрорівня є її оцінювання не в цілому, як на мезо- і макrorівнях економіки, а в контексті розвитку стадій інноваційного процесу для обґрунтування рішень інноваційної політики по всьому циклу їхньої розробки і реалізації. При цьому, спільним для них є функціональне навантаження алгоритму оцінки ІД, сукупний процес якої визначається метою охоплення взаємопов'язаних стадій відтворювального циклу науково-технічного потенціалу, а результати виступають базою для прийняття обґрунтованих рішень.

Отримані висновки стали підставою для розробки загальної моделі проведення оцінки ІД у складі відповідної системи. Відтак, система оцінки ІД має власні об'єкт і предмет та функціонує, слідуючи ключовим принципам організації і моделі проведення. У своїй основі остання спирається на процес оцінки ІД, що за суттю і змістом являє собою послідовність цілеспрямованих дій на кількісне визначення ресурсів, результатів і альтернативних рішень для комплексного аналізу та обрання економічно обґрунтованих заходів інноваційної політики господарської системи інноваційного типу розвитку.

Таким чином, системний погляд на оцінку дозволяє різним суб'єктам ІД приймати участь у даному процесі, отримуючи через власну модель її проведення необхідну для ефективного здійснення інноваційних процесів інформацію з метою досягнення максимально можливих ефектів інновацій, як складових загальногосподарського ефекту ІД.

Подальші дослідження концентруватимуться на удосконаленні оцінної системи, що охоплює стадію ІД науково-дослідних, дослідно-конструкторських установ у складі загального інноваційного процесу.

Література.

1. Большая Советская Энциклопедия [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://bse.sci-lib.com/article102641.html>.
2. Ладный А.О. Анализ данных в задачах управления научно-техническим потенциалом [Электронный ресурс] / А.О. Ладный // Интеллектуальные технологии и системы: сб. учебн-метод. работ и статей аспирантов и студентов. – Вып. 6. – М.: Эликс, 2004. – Режим доступа: <http://www.philippovich.ru/Library/Books/ITS/wwwbook/ist6/ladni/ladni.htm>.
3. Гонин В.Н. Методические подходы оценки эффективности инновационной деятельности в экономических системах / В.Н. Гонин, А.Н. Кошурников, Н.Н. Ханчук // Вестник Бурятского гос-го ун-та. – 2012. – № 2. – С. 6-12.
4. Инновационный менеджмент: справ. пособ. / [под ред. П.Н. Завлина, А.К. Казанцева, Л.Э. Миндели]. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЦИСН, 1998. – 326 с.
5. Основы инновационного менеджмента. Теория и практика: учебн. / Л.С. Барютин и др.; [под ред. А.К. Казанцева, Л.Э. Миндели]; 2-е изд. перераб. и доп. – М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2004. – 518 с.
6. Дедков С. Мониторинг научной и инновационной деятельности: некоторые вопросы методологии / С. Дедков // Наука и инновации. – 2007. – № 3. – С. 60-62.
7. Егоров Е.А. Разработка методических подходов и определение уровня инновационной восприимчивости производственных субъектов АПК / Е.А. Егоров, И.А. Ильина, Р.Ш. Заремук, В.А. Мирончук // Инновации. – 2005. – № 10. – С. 59-62.
8. Мирончук В.А. Методические подходы к формированию системы оценок эффективности инновационных процессов организационно-экономических систем [Электронный ресурс] / В.А. Мирончук // Научный журнал КубГАУ. – № 96(02). – 2014. – Режим доступа до журн.: <http://ej.kubagro.ru/2014/02/pdf/23.pdf>
9. Перский Ю.К. Институциональная система интеллектуального предпринимательства / Ю.К. Перский, Т.Ю. Ковалева // Шумпетеровские чтения: материалы 3-й междунауч.-практ. конф., 22 нояб. 2013 г. – Пермь: Изд-во ПНИПУ, 2013. – С. 60-65.
10. Нонака И. Компания – создатель знания. Зарождение и развитие инноваций в японских фирмах / И. Нонака, Х. Такеучи; пер. с англ. А. Трактинского. – М.: Олимп-Бизнес, 2003. – 384 с.

References.

1. *Bol'shaja Sovetskaja Jenciklopedija* [Great Soviet Encyclopedia], [Online], available at: <http://bse.sci-lib.com/article102641.html>.
2. Ladnyj, A.O. (2004), "Analiz dannyh v zadachah upravlenija nauchno-tehnicheskim potencialom", *Intellektual'nye tehnologii i sistemy: sb. uchebn-metod. rabot i statej aspir. i stud.*, vol. 6, Jeliks, Moscow, Russia, [Online], available at: <http://www.philippovich.ru/Library/Books/ITS/wwwbook/ist6/ladni/ladni.htm>.
3. Gonin, V.N. Koshurnikov, A.N. and Hanchuk, N.N. (2012), "Metodicheskie podhody ocenki jeffektivnosti innovacionnoj dejatel'nosti v jekonomicheskix sistemah", *Vestnik Burjatskogo gos-go un-ta*, vol. 2, pp. 6-12.
4. Zavlin, P.N. Kazancev, A.K. and Mindeli, L.Je. (1998), *Innovacionnyj menedzhment* [Innovation management], 2nd ed, CISN, Moscow, Russia, p.326.
5. Barjutin and others (2004), *Osnovy innovacionnogo menedzhmenta. Teorija i praktika* [Basics of innovation management. Theory and practice], 2nd ed, ZAO «Izdatel'stvo «Jekonomika», Moscow, Russia, p.518.
6. Dedkov, S. (2007), "Monitoring nauchnoj i innovacionnoj dejatel'nosti: nekotorye voprosy metodologii", *Nauka i innovacii*, vol. 3, pp. 60-62.
7. Egorov, E.A. Il'ina, I.A. Zaremuk, R. Sh. and Mironchuk, V.A. (2005), "Razrabotka metodicheskix podhodov i opredelenie urovnja innovacionnoj vospriimchivosti proizvodstvennyh subektov APK", *Innovacii*, vol. 10, pp. 59-62.
8. Mironchuk, V.A. (2014), "Metodicheskie podhody k formirovaniju sistemy ocenok jeffektivnosti innovacionnyh processov organizacionno-jekonomicheskix sistem", *Nauchnyj zhurnal KubGAU*, vol. 96(02), [Online], available at: <http://ej.kubagro.ru/2014/02/pdf/23.pdf>
9. Perskij, Ju.K. and Kovaleva, T.Ju. (2013), "Institucional'naja sistema intellektual'nogo predprinimatel'stva", *Shumpeterovskie chtenija: materialy 3-j mezhd. nauch.-prakt. konf.*, 22.11.2013, Izd-vo PNIPIU, Perm', pp. 60-65.
10. Nonaka, I. and Takeuchi, H. (2003), *Kompanija – sozdatel' znaniya. Zarozhdenie i razvitee innovacij v japonskix firmah* [The company - the creator of knowledge. Origin and development of innovations in Japanese firms], Oлимп-Biznes, Moscow, Russia, p.384.

Стаття надійшла до редакції 02.03.2016 р.

125 302 ТОВ "ДКС Центр" 299 106